

Naturvernforbundet
i Troms

Framtiden i
våre hender

Tromsø kommune

Tromsø, 16.10.2020

Dette brevet sendes på vegne av Troms Turlag, Naturvernforbundet Troms, 4H Troms, Troms Krets av Norges KFUK-KFUM Speidere, Nord-Troms Krets av Norges Speiderforbund, Troms Orienteringskrets, Nordnorsk Botanisk Forening, Framtiden i Våre Hender Nord, Tromsø Casting- og Fluefiskerforening og BUL Tromsø Orientering.

Høringsinnspill

KOMMUNEDELPLAN FOR TROMSØ SENTRUM 2020-2032

Forum for natur og friluftsliv Troms er kjent med at Tromsø kommune har sentrumsplan på høring og offentlig ettersyn og vi vil i det følgende få komme med våre innspill som vi håper kan være et bidrag til de målene for planen som er fastsatt. FNF Troms er et samarbeidsnettverk mellom ulike natur og friluftsliv organisasjoner i region Troms som jobber for å ivareta organisasjonenes interesser innen natur og friluftsliv. Vi mener elementer av friluftsliv i bysentrum utgjør et stort potensiale for et forbedret bymiljø for de som oppholder seg i sentrum.

Hensikten med å revidere planen er i henhold til planbeskrivelsen:

- Å fremme en **bærekraftig sentrumsutvikling**; både miljø- og klimamessig, økonomisk og sosialt.
- Å styrke sentrums tiltrekningskraft; for næringsliv, investeringer, nyetableringer, reiseliv og **innbyggere**.
- Å sikre **gjennomføringskraft**; planen skal legge aktivt til rette for gjennomføring i samarbeid med grunneiere og andre aktører, ta i bruk offentlig-private samarbeidsmodeller og øke forutsigbarhet i planprosesser

Sammendrag

- Vi ønsker et sentrum med **tilrettelagte og grønne naturmøteplasser** i sentrum.
- Vi ønsker at **turen kan starte i sentrum** med skilt som viser vei til utvalgte turmål.
- Vi ønsker at **mobilitet sees i sammenheng med turveiene i og rundt Tromsø by**, og at **grønne traseer** inn til, og gjennom sentrum synliggjøres.
- Vi ønsker **urban dyrking** velkommen til sentrum- kanskje også på byens tak?

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
troms@fnf-nett.no | Holtvegen 66, 9269 Tromsø | 951 75 403
organisasjonsnummer 996 197 786 | www.fnf-nett.no/troms

- Vi ønsker å se **flere friluftaktiviteter i sentrum** som turorientering, joggeruter som legges gjennom våre fineste grønne arealer, stolpejakt, kajakk og båtmuligheter, turgåing og at kommunen legger til rette for dialog og samarbeid med frivilligheten om slike tilbud.
- Vi **håper at Tromsø sentrum kan være et sted for inkludering, aktivitet og naturglede** i tråd med gode eksempler og utvikling fra andre byer i Norge.
- **Friluftsliv i sentrum?** Ja! Elementer fra friluftsliv gir positive opplevelser også i sentrum.

Bakgrunn for vårt innspill

FNF Troms er opptatt av å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling, bidra til at også sentrum er en god plass å møtes for folk og vi håper natur og friluftslivsorganisasjonene kan bli invitert med!

Planbeskrivelsen lister opp noen **utfordringer som må løses fra forrige plan** og vi vil i det følgende gi våre innspill med disse som utgangspunkt:

- *Bedre ivaretagelse av sentrums offentlige byrom og kaipromenade*
- *Mobilitet og logistikk til og i sentrum*
- *Økt fokus på samhandling, samarbeid og gjennomføring*

FNF Troms har registrert gjennom arbeid med **urbant friluftsliv og nærmiljø** at Tromsø ikke har utnyttet disse mulighetene godt nok når det gjelder å integrere disse perspektivene i sentrum, med **de positive virkningene selv små grep kan ha**. Vi har vært på befaring blant annet i Trondheim, Kristiansand, Harstad og Bodø i ulike sammenhenger og **konkluderer med at man der har et større fokus på hvordan bevegelse, natur og friluftsliv også kan være en del av sentrum**. Friluftsliv i en urban kontekst spiller videre på våre tradisjoner og er til glede for innbyggere og besøkende. Bærekraft handler om **verdier og de må synliggjøres og være tilgjengelig i våre omgivelser**, vi mener sentrum i de store byene våre har mulighet til å bidra til dette.

Hva er fordelene ved å se på muligheter for å gjøre friluftsliv og grønne møteplasser tilgjengelig i sentrum? Gleden ved å bevege seg ute, gleden ved å se grønne lunger i nærmiljøet ditt, sjø og marint liv, og å kunne trekke linjene fra den fantastiske naturen rundt Tromsø sentrum inn i den vil utelukkende gjøre sentrum mer attraktiv.

Mobilitet til og i sentrum

FNF Troms mener tilrettelegging for mer gange, sykling og skigåing er ønskelig og vi håper flere kan bruke de grønne traseene i Tromsø inn til sentrum og traseer som gir en merverdi i form av å oppleve utsikt og natur med de ekstra folkehelsefordelene dette gir.¹ Det heter i planbeskrivelsen på side 21:

Dersom planen tar utgangspunkt i et sentrum som kommuniserer med omkringliggende landskap og igjen i større grad henviser seg mot sundet, kan

¹ <https://www.dnt.no/friluftsliv-og-folkehelse/>

sentrum dyrke en byidentitet som forankres i historien og kan styrke Tromsø kommune som et attraktivt urbant bysentrum nå og i fremtiden. Sentrumsplanen 2020 sikrer kapasitet for nye bygningsmasser og funksjoner, nye byrom og byliv og forsterker samtidig Tromsøs identitet.

Planforslaget legger til rette for «et bærekraftig bysentrum i det urbane Arktis» og vil kunne bidra til å oppnå målene om:

- *Vekst i samspill med vern*
 - *Flerfunksjonell by*
 - *Gode urbane bymiljø for alle livsfaser*
 - *Grønn mobilitet til og i sentrum*
 - *Å løfte sentrum i lag*
-

Vi har følgende innspill² til temaet mobilitet og muligheter vi mener bør legges til grunn i det videre arbeidet med sentrum og som samsvarer med de overordnede mål for planen:

1) «Turen starter i sentrum»

STimuli – fra senga til Bestemorenga, Bodø, Nærmiljøprosjekt³

– Vi har dratt marka nærmere folket. Turen begynner ikke i skogkanten, den begynner hjemme. Derfor har vi skiltet helt fra sentrum, sier Grethe Fjærvoll.

Bodø var med på et pilotprosjekt i regi av Miljødirektoratets satsing på nærmiljø og folkehelse- og det at turene ut i markaområdene er skiltet fra sentrum gir tilstedeværelsen av friluftsliv, nærhet og integrasjon med sentrum og naturen rundt. FNF Troms mener **Tromsø sentrum med så mange flotte turmål som bymarka, Sherpatrappa og Bukta gjerne kunne vurdert skilt som viser folk hvor de kan gå fra sentrum.** Dette ville også vært positivt for de som besøker sentrum, for de som ønsker en «walk and talk» i stedet for et vanlig møte og som en del av en større mobilitetssatsning. Harstad har også tatt i bruk sine grøntarealer i sentrum til blant annet utekino i samarbeid med DNT Ung Harstad, markerer Friluftslivets Uke her og har merking av turløyper fra sentrum.

2) Grønne traseer som bidrag til grønn mobilitet i og til Tromsø sentrum.

² For øvrig vil de andre målene bli adressert fortløpende.

³ M-307 | 2015 FRILUFTSLIV –DER FOLK BOR MILJØDIREKTORATETS NÆRMILJØSATSING

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m307/m307.pdf> Tromsø kommune hadde også et pilotprosjekt med Tromsøbymarka vi mener det kan bygges videre på.

Vi ønsker at mobilitet sees i sammenheng med turveiene i og rundt Tromsø by, og at grønne traseer inn til, og gjennom sentrum synliggjøres. Vi mener det er potensiale for å knytte sammen for eksempel botanisk hage via bymarka, til sentrum og videre mot Sør-Tromsøya og Bukta. For eksempel har man i Trondheim satset på turveier ut og inn av sentrum som gir gode muligheter for å sykle, gå og andre alternativer.

3) #Joggeruter i Tromsø sentrum

FNF Troms håper at man som besøkende eller innbygger i Tromsø enkelt kan finne den fineste jogge eller sykkelruta i Tromsø sentrum der man kan få sett parker, grøntarealer og havutsikt langs strand/kaipromenaden. I dag vil man ved å «google» finne raskeste vei, men kanskje ikke den ruta som gir de beste opplevelsene. Ved å legge til rette for at man har traseer for bevegelse som appellerer til naturopplevelser og kvalitative inntrykk vil det også kunne **føre til en økt interesse blant innbyggere og besøkende for å ta vare på byens grønne og visuelle kvaliteter**. Vi minner også igjen om at prosjektet Friluftslivets Ferdelsårer er en spennende mulighet for å inkludere også sentrum i kartleggingen av viktige traseer.

Naturmøteplasser og friluftaktivitet i sentrum! – et bidrag til bedre ivaretagelse av sentrums offentlige byrom og kaipromenade.

FNF Troms mener Tromsø sentrum har muligheter for å bedre utnytte og legge til rette for grønne naturmøteplasser i sentrum til glede for besøkende og innbyggere. Elementer av friluftsliv i byrommet mener vi også vil være veldig positivt å legge til rette for – friluftsliv er en av de mest tilgjengelige aktivitetene som alle kan drive med. Vi ser for eksempel at sauna og badeplass er mye brukt og heier på denne utviklingen i Tromsø sentrum- dette kan vi bygge videre på. Vi vil i det følgende komme med noen forslag og eksempler vi håper kan tas med videre i arbeidet med sentrumsplanen.

1) Naturmøteplasser i sentrum!

Hva kjennetegner en god naturmøteplass i sentrum og hva kan den brukes til for trivsel og attraktivitet i byrommet?

- En naturmøteplass har grønne vekster som trær, gress og planter. Steder å sitte for å nyte en matpakke for store og små, en liten scene eller plattform og mulighet for å møtes i samtale.⁴
- Urban dyrking er på full fart inn i byrommene og vi håper Tromsø kommune kan dra nytte av kompetansen vi har i byen på dette- både via organisasjoner som Nord-norsk botanisk forening, Framtiden i våre henger, 4H Troms og Holt Læringstun. Vi ser for oss at bedriftene i sentrum og nærliggende skoler og barnehager, organisasjoner og andre vil kunne adoptere en dyrkingskasse og at vi kan få til et felles eierskap i bybildet.

⁴ I samtale med Troms Turlag har de delt erfaringer som tilsier at deres lille grønne plen nede på Prostneset er hyppig brukt av barnehager, skoleklasser og andre som trenger et sted å nyte en medbrakt matpakke.

- Vi har parker, kaipromenade, områder som skal transformeres og vi ser at de grønne arealene vi har blir mye brukt og at det er potensiale for å videreutvikle disse områdene hvis vi åpner for ideer og kultur for dette i Tromsø.

2) Friluftaktivitet i sentrum- flere ideer!

FNF Troms og våre tilsluttede organisasjoner bruker mest tid i naturen, men vi mener at Tromsø sentrum i likhet med andre byer har potensiale for å utvikle aktiviteter i sentrum som bygger videre på omgivelsene og hvor aktivitet kan inngå i denne pakken for et levende sentrum. **For eksempel er turorientering og stolpejakt morsomt og enkelt å bli med på**, maritime aktiviteter som kajakk og andre gode ideer. BUL Tromsø orientering har drevet med kart og turorientering i Tromsø og har masse kompetanse og engasjement på dette, vi har organisasjoner med kompetanse på både fiske, båtliv og kajakk i byen som kan bidra.

Økt fokus på samhandling, samarbeid og gjennomføring

Forum for natur og friluftsliv Troms ønsker med dette innspillet å invitere til mer samhandling og dialog mellom natur og friluftslivsorganisasjoner og kommunen når det gjelder hvordan urbant friluftsliv kan gjøre sentrum bedre på samme måte som vi har sett i en rekke andre byer som Trondheim, Kristiansand, Harstad og Bodø. **For å få til det mener vi møteplasser mellom frivilligheten og kommunen kan være et godt bidrag når sentrum skal utvikle seg og planen iverksettes. Det en liten organisasjon ikke kan bidra med alene, kan den gjøre sammen med andre.** Sammen kan vi løfte sentrum, men da må vi invitere inn bredt og åpne for hva sentrum i en by som Tromsø kan bygge videre på for å være et hjerte i byen med fantastisk natur.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Fylkeskoordinator
Forum for natur og friluftsliv Troms